

elése egy vagy több helységben. A pályázatra érkező legjobb munkákat természetesen széles körben publikálni fogjuk. Egyébként magának a pályázatnak a kiírását részletesen is az Önök szives tudomására hozzuk.

Mondandóm befejezéseként Bács-Kiskun megye és Kecskemét város tanácsa nevében megköszönöm a Hazafias Népfront Országos Tanácsa Honismereti Bizottságának, hogy városunkat választotta a konferencia színhelyéül. Őszintén mondom, hogy ezt nem a szokásos protokolláris köszönetnyilvánítás készíti ki belőlem, hanem az, hogy honismereti mozgalmunknak nagy lendítőt és segítőjét látjuk ebben a tanácskozásban; hiszen a sajtó is hírt adott erről és értelmiségünk, szocialista brigádjaink, dolgozóink körében a legfontosabb teendőkre irányítja a figyelmet. Márpedig célunk az is, hogy fokozzuk az érdeklődést, felhívjuk a figyelmet a honismereti mozgalomra. A konferencia megrendezése ebben nekünk nagy segítséget nyújtott. Remélem, kedves vendégeink jól érezték magukat rövid itt-tartózkodásuk során, bár a tanácskozás igen zsúfolt programú volt, szabad idő nagyon kevés maradt, talán mégis sikerült Kecskemétről és Bács-Kiskun megyéről új ismeretekkel és kedves emlékekkel gazdagodniuk, gyarapodniuk. Ha eltávoznak, arra kérom Önöket: vigyék el jó hírünket. S mi mindig, mindenkit szívesen visszavárunk, s örülünk annak, ha újra találkozunk.

Kívánok *Ortutay Gyula* elvtársnak, *Szekely György* elvtársnak a honismereti mozgalomban kifejtett tevékenységükben még hosszú ideig tartó, eredményes munkálkodást, ami feltétlenül a köz javát szolgálja. Hasonlóképpen kívánom, hogy a konferencia valamennyi résztvevője a továbbiakban is sok sikerrel munkálkodjék nemes céljaink megvalósításán.

Dr. Ortutay Gyula elnöki zárszava

Igen tisztelt Konferencia! Kedves Elvtársak! Kedves Barátaim!

A mai megbeszélés, a mai vita felszólalói és a felszólalásokban elhangzott javaslatok valóban megerősítették bennem azt a meggyőződést, amit a szünetben *Ságvári Agnes* elvtársnő úgy fejezett ki, hogy a honismereti mozgalom tenyleg meggyökeresedett a Hazafias Népfront munkáján belül. Otthon vannak itt a honismereti mozgalom munkatársai, nem civódnak, löprengenek már alapvető módszertani kérdéseken. Urai a munkának, urai a területnek. Úgy érzi magát ez a vezérkar, hogy valóban otthon van a munkában. Egyre gazdagabban hozza meg a gyümölcsseit az itt végzett munka. Azt hiszem, jogosan köszönöm meg az elején mindazoknak a közreműködését, akik e munkában és vezetésben részt vesznek. Elsősorban a közvetlen vezetésben részt vevő *Juhász Róbert* elvtársnak és mindenképp előtte szervező titkárságnak, dolgozó munkatársunknak — aki mindketőnknek olyan sokat segít — *Töltési Imre* elvtársnak. (Taps.)

Kedves Elvtársak! Én nem kívánom elemezni a hozzászólásokat külön-külön, hiszen a Hazafias Népfront Országos Titkárságának munkája lesz majd, hogy megvizsgálva még egyszer a jelentés szövegét, azon a lehetséges és szükséges stílári javításokat, a tömörítést elvégezze, és figyelembe vegye az elhangzott javaslatokat; hiszen a mai napon is — *Liptai Ervin* elvtárstól, *Ságvári Agnes* elvtársnőtől kezdve *Mádai* elvtársig és *Barcza Géza* felszólalásáig — számos kitűnő (most nem akarom részletezni, hogy miért), értékes kiegészítő és korrektív javaslatot kaptunk. Ezeket úgyis figyelembe fogja venni a Hazafias Népfront Országos Tanácsának Titkársága, s úgy dolgozzák majd át az anyagot és a javaslatokat, hogy hasznosan vigyék tovább a honismereti munkát.

Egy megjegyzésem és egy kérésem lenne. Amikor *Kecskés Gyula* elvtársnak megköszönöm a Püspökladány újkori története, helyneveiben című kötetet, egy szerénytelennek tűnő kéréssel fordulok honismereti vezérka-

runkhoz. Ne állják címemre elküldeni azokat a honismereti kiadványokat, amelyek megjelennek megyeszerte, városokban. Én nagy irigyledve látom néha Töltési elvtárs könyvtárában ezeket a köteteket. Jömagam sajnos nem kaptam meg. A címem: Budapest I. kerület, Országház utca 30., Néprajzi Kutatócsoport. Bevallom őszintén: néha rosszul is esik, hogy nem kapom meg. Hálás lennék érte. Tagadhatatlanul amolyan bibliomániás vagyok, de azt hiszem, a saját szakmunkám számára is nagyon hasznos lenne, és talán nem méltánytalan kérés. Ez nem javaslat, ez kérés, de el akartam itt mondani.

Remélem, nem neheztel a konferencia, ha néhány régi dallamot pendítetek meg. Néhány olyan témáról szeretnék hangsúlyozottan szólni — tehát nem az egyes felszólalásokra reagálva —, amelyek alapvető témáink voltak, és nem egyszer kimondva-kimondatlanul olyan szakállas, évezredes témák már, mint a bújtatott urbánus-népi vita és egyéb ilyenek. Fölfölmerültek ezek a Hazafias Népfront fogalmánál és a honismereti munka fogalmával kapcsolatban — hogy mondjam? — mint fundamentális kérdések. Néha úgy érzem, hogy álszemérmesen nem is beszélünk ezekről. Én az öt év előtti emlékekre gondolva, néhány témát mégis megpendítetek, talán az eddiginél nyomatékosabban aláhúzva.

Beigazolódott az elmúlt öt év során, hogy az első konferenciánkon nem is egy helyes, kritikai, szigorúan elvi természetű kritikai megjegyzés hangzott el. Így például néhai jó barátunknak, *Darvas József* elvtársnak azok a kritikai megjegyzései, amelyek mindegyikét figyelembe vettük, megfontoltuk, s ennek alapján kijavítottuk a munkánkat. Ő, aki a honismereti munkát igen nagyra becsülte, fundamentális értékűnek tartotta, nagyon számba veendő kritikai megjegyzéseket tett. Elmondhatom, hogy ezeket a kritikai megjegyzéseket mind figyelembe vettük az elmúlt öt év munkája során.

Kiderült az is: annak az elvnek a leszögezése is helyesnek bizonyult, hogy a honismereti munka mozgalmi munka, amelynek politikai töltése is van. És kell, hogy politikai töltése is legyen. Hiszen nem az egzakt tudományosság a legfőbb feladata, és főként nem amolyan interdiszciplináris studium —, hogy előkelően fejezzem ki magam. Nem az a főadata. Valóban sokat segít a legkülönbözőbb társadalmi, történeti tudományok számára. Sőt, bizonyos technika-történeti kutatásoknál, még a műszaki tudományok számára is. Bár itt is — s ebben egyetérttek Ságvári elvtársnővel — nekünk a mi munkánkban, a technika-történettel kapcsolatos gépi gyűjtéseknél — kétségtelenül ez is fontos, de — fontosabb az emberek, a munkások megszólaltatása, életüknek a megismertetése és a figyelőre vétele.

Meggyőződésünk, hogy a mi mozgalmi munkánk segítségével például azok a fundamentális nyelvészeti munkák, amelyek dialektológiailag értékesek, amelyek a helynévkutatás számára elengedhetetlenek, fontosak, aligha készülhettek volna el. Örömmel hallottuk, hogy Bács megye is most már hamarosan — egy-két év alatt — elkészül.

Ami a gyűjtéseket illeti, Elvtársak, nagyon sokat vitatkoztunk, néha meddő módon sokat vitatkoztunk azon, hogy az elméleti alapvetés fontos-e vagy a gyűjtés. Holott világosan látnunk kell, ezt többen elmondták, legutoljára *Barcza Géza* elvtárs nyomatékosan felhívta a figyelmet arra, — hogy a 24. órában vagyunk. Nem szabad a gyűjtés munkájáról lemondanunk, bármilyen elméletizés kedvéért. Én nem vagyok elmélet-ellenes,

a magam munkájának is egy részében elméleti kérdésekkel foglalkozom. De nagyon vigyázzunk arra, hogy a parasztságnak például a mostani átalakulása olyan alapvetően történik, hogy itt valóban a 24. óra az, aminél tartunk. Tehát a gyűjtő munkája, a nyelvészeti munkának valóban értékes, valóban fundamentális része és nem szabad lebecsülni ezt. De ismétlem: nem tudomány az, amit mi csinálunk, nem is interdiszciplináris tudomány. Mi segéd munkásai, társadalmi munkásai vagyunk a tudományos kutatásnak, és minden területen — megyéknként, néha járásonként váltakozva — más és más módon kell megközelítenünk, más és más cél a fontos. Tehát nem lehet egy kaptára vert, egy-egy kérdőív-téma alakjára vert módon dolgozni. Éppen a mozgalmi jelleg segít. Hiszen az úttörőktől kezdve öreg munkásokig, öreg parasztokig vannak gyűjtőink, vannak munkásaink, ezért kell a munkánk lényegét mozgalminak és politikai töltésűnek tekinteni.

A honismereti munka kezdeténél — és ezt nem mentegetőzésként mondom — sokan úgy hitték és úgy vádolták el munkánkat, hogy ez valaminő narodnyik néprajzi, félig nyelvészkedő, valamiféle nacionalista mozgalom. Ma már ezen a vádon túl vagyunk. És Elvtársak, meg kell érteni ennek a gyanakvó attitűdnek a magvát. Hiszen ha arra gondolnak, hogy Veres Péter első könyvében, ami az Alföldnek, illetve inkább a Tiszántúlnak, a maga területének parasztságáról szólt, a leghatározottabban leszögezi — miközben az elsők közti mondta ki, természetesen *Tessedik Sámuel* után, aki a XVIII. században már kimondta, hogy vannak ridegparasztok, szegényparasztok és zsírosparasztok — azokkal szemben, akik a parasztságot egyetlen egységes tömbnek tekintették: nem tömb, sokszor egymással ellentétesen szembenálló osztályrétegű a parasztság. Veres Péter ezt világosan látta. Ugyanakkor leszögezte azt is, hogy az Alföld parasztsága nem énekel, gyűlöli az éneket, nincs semmi nótája. És ugyanez a Veres Péter öreg korában a „Röpül páva” hozzászólásából és néhány cikkéből emlékezetesen ráébresztett arra, hogy milyen szépség, milyen érték van a megőrzött paraszti dallamokban, *Bartók* és *Kodály* munkájában. De Ő ekkor már a paraszti létnek a mesemondó, tréfálkozásokban, tündértörténetek mögé rejtett szociális elégedetlenségében, a népdalnak a varázslában gondolkodott. Ugyanígy elemezhetnők *Erdei Ferenc* munkásságát is, aki első nagy munkáiban valósággal szenvedélyesen szólt a paraszti lét olyan emlékei ellen, mint a népi díszítő művészet, viselet, a paraszti folklór nem egy területe. Azért tekintett haraggal minderre — bár a paraszti kultúra alkotásairól mint klasszikus kultúráról is beszélt —, mert bennük a régi paraszti lét bélyegét látta. Mint politikus szenvedélyesen utalt arra, hogy paraszti módon pedig tovább élni nem lehet, a paraszti lét eddigi formája az, amiből ki kell lépni. S Ő is, hasonlóan Veres Péterhez, talán még előbb is, nagy szeretettel fordult a népi költészet, a népi dallamok világa felé a felszabadulás utáni esztendőkből. Legfeljebb arra figyelmeztetnénk itt, hogy a paraszti társadalom problémáitól mindig is elválaszthatatlan maga a paraszti kultúra. S amiért a régi hagyományait gyűjtjük, elemezzük, és megbecsüljük, abban nem kis része van annak a belátásnak, hogy a kegyetlen társadalmi elnyomás ellenére, megannyi megalázó szenvedés ellenére, elsősorban a szegény parasztság, értékes kultúrát tud teremteni.

Kodály azt mondta egyszer, hogy egy-egy népdalban több dallamos-ság van, mint egy félórás szimfóniában; bár akkor az a félórás szimfónia

jobb, ha kidobásra kerül. De bizonyos az, hogy általában egyensúlyosabban, együtt kell néznünk a témákat. Látni kellett abban a régi elszigetelt világban azt a kulturális értéket, ami magát a magyar nyelvet őrizte, annak dialektikus gazdagságával, és egy olyan kultúrát őzött, mely valóban elszigetelt volt, de a múltnak annyi emléket őrizi, annyi tanúságtételt a magyar történelmi múltból, a magyar nemzeti lét zivataros századairól, ha úgy tetszik. Mindezeket a problémákat együtt kell látni. A társadalmi problémákat, a paraszti sors társadalmi veretetését, s ugyanakkor mindazt az értéket, amit ennek a sorsnak ellenére megőrzött a parasztság. Hiszen a paraszti művészkedésnek, a népművészetnek, a népköltészetnek az egyik legtragikusabb vonása s az egyik legtragikusabb szépsége az, hogy ennek a történelmi, társadalmi helyzetnek ellenére így tudott megőrizni kulturális értékeket, nemzeti értékeket.

Nos, kiderülhetett az első években az, hogy a mi honismereti mozgalomunk egyáltalán nem akart csak valami néprajziaskodó mozgalom lenni, hanem igenis arra törekedtünk és arra törekedett a mozgalom, hogy ne csak a történelmi múlt, hanem a jelenhez vezető közelmúlt vallatása is fontos feladatunk legyen. Gondoljanak itt csak arra, hogy a Tanácsköztársaság emlékezetét őrző országos gyűjtések hogyan indultak meg. S azután a két világháború közötti munkásmozgalom történetének, az illegális párt harcai emlékének gyűjtése kapcsán hogyan faggatták az úttörőgyerekek a munkásmozgalom nagyjait, öregjeit, akik valóban ezért a születendő szocialista hazáért áldoztak, szenvedtek. Ez mind-mind ide tartozott a mi munkánkhoz. Ahogyan a paraszti múlt anyagának gyűjtése és feltárása mellett a termelősövetkezetek megalakulásának, szerveződésének a problematikáját is gyűjtötték. Szinte mint ahogyan a csávolyi iskolában — éppen *Mándics Mihály* barátunk kezdeményezésére — Csávolyinak és a csávolyi életnek szinte a mindennapját megörökítették, ugyanúgy hallottuk itt más felszólalásokból is, hogy fényképpel, filmanyaggal, újságkivágásokkal, mindazzal, ami esetleg napi hírnek látszott, de 10—15 év múlva történelmi érdekesség lett.

A termelősövetkezetek kialakulása után a termelősövetkezeti munkára, a brigádmozgalomra, a brigádok történetére vonatkozó munkára is gondolhatunk. A helytörténelmi kutatás közepette kiderült, hogy milyen új fejezetet tud nyitni a várostörténelmi kutatás — Budapesttel kapcsolatban mondhatom a kerületkutatást. Tehát egyszerre kiderült, hogy itt szó sincs valamiféle narodnyik, csak befelé forduló, csak a múlt történelmén me-rengő gyűjtőmunkáról. Mindazt, ami a nemzeti múltunkból érték, fel akarjuk kutatni, mert mindaz a miénk, mindaz előkészítője volt a szocialista haza kibontakozásának.

Mi úgy akartunk azonban dolgozni és úgy dolgozunk, hogy az egész mozgalom — az sok ezernyi munkás, az úttörőktől kezdve az öregekig — az egész ország jelen fejlődésének dinamikáját is vizsgálja a maga mozgalmi eszközeivel, a maga egyszerűbbnek tűnő mozgalmi feltárásával. De ez a mozgalmi munka történészeknek, szociológusoknak, néprajzi kutatóknak, nyelvészeknek — nem sorolom a sok tudományos ágazatot — segítséget ad: egyszer csak tárgyi útbaigazítást, egyszer talán csak hibás és dadogó figyelmeztetést, egyszer pedig elismerésre, kiadásra méltó értékes anyagot, anyaggyűjteményt és anyagértelmezést ad. Azt elmondhatom, hogy ebben a munkában vannak néha kezdetleges, néha gyerekes, néha öreges lejegy-

zések, de mindegyiket tisztelettel és hálával fogadjuk. Ugyanakkor nem-egyszer értékes, kötetbe kívánczó, sőt kötetben megjelenő, módszertani-lag is hasznos dokumentum van együtt.

A lényege a dolognak azonban mégis az, hogy a honismereti mozgalom a tudatos szocialista hazaszeretet magatartásának építésében és az egész társadalmunk jelenlegi dinamikus fejlődésmenetének a megfigyelésén is dolgozik, amikor tsz-történetet, brigádtörténetet, üzemtörténetet, nagy gyáregységekről szóló történetet jegyez le, és a munkásosztály harcait éppen úgy, mint a paraszti haladó mozgalmakat figyelembe veszi. Azokat az értékeket is, amik a magyar értelmiségtől felmutathatók — s ilyen bőven van — mind együvé kell hordani.

Semmiféle nemzeti gőg nem vezet bennünket ebben a munkában. Ehelyett önismeret vezet bennünket. Gondoljunk csak *Csokonai Vitéz Mihályra*, akit boldogság töltött el, amikor népdalokat lejegyzett, s amikor minden értéket, minden eredményt, amit számba vehetett, akár levélben, akár költészetében felmutatott. *Petőfi Sándor*, aki nem szűnt meg ostorozni a nemesi Magyarországnak nemcsak öregjeit, hanem a fiataljait is, amikor megkérdezte: „Lesz-e gyümölcs a fán?“, tudta, hogy a hibák szűnnek, de ugyanakkor azt is érezte, amikor a forradalmi, társadalmi harcok idején, a forradalmat és a szabadságharcot együtt látó Magyarországon, hogy „Ha nem születtem volna is magyarnak, e néphez állnék én”. Megvolt benne az etikai hazaszeretet, minden érték tisztelete, minden forradalmi érték tisztelete, de ugyanakkor egyetlen magyar bűnről sem volt hajlandó megfeledkezni. Ahogyan tudjuk azt is: *Arany János*, aki népi-nemzeti hőssé emelte *Toldi Miklóst*, Az elveszett alkotmány keserű szatirájában egyetlen magyar nemesi, nemzeti bűnről nem volt hajlandó megfeledkezni, és kécső-öregkori lírájának sok keserűségéből is lehet tudni, miről mint gondolkozott. Nem volt hajlandó sem a bűnökről megfeledkezni, sem arról, ami érték volt a nemzet történetében.

Vagy az az *Ady Endre*, aki a „Magyar vétkes biborban” kifejezéssel jól látta, és a „geszti örült” — ahogyan ő *Tisza Istvánt* nevezte — bűncin keresztül az egész magyar uralkodó osztály bűneit kegyetlenül látta, ezért végigvágott ostorával minden magyar nemzeti bűnön, annak az egész, hazug módon kapitalizálódó Magyarországnak a bűnein. Ugyanakkor azokat a nótázó vén bakákat, az öregedő munkásokat, parasztokat, népfelkelőket, akiket „Gyürkózz, János”-ként háborúba kergettek, és a nemzet minden igaz értékét — ahogyan a publicisztikájából kiderül — számon tartotta, és örömmel mutatta föl.

Tehát a kritikai hazaszeretet, a kritika és a hazának a szeretete együtt mutatkozott ezeknél a nagyoknál, mint ahogy *József Attilának* a Dunánál című versében is a fontolgató és az egész nemzet történetét áttckintő magatartásban és gondolatvilágában. Vagy *Radnóti Miklósnak* a Nem tudhatom-jában benne van, hogy mennyire szerette azt a hazát, amely nem adott neki munkát, kenyeret, nem engedte tanítani; s az élete utolsó versében azzal a német nyelvű félmondattal is a nemzetről igyekezett elhárítani minden felelősséget, a hitleristákra utalva mindezekkel a bűnökkel kapcsolatban.

A haza szeretetének ez a példája, ami az egész magyar művelődésnek a legszobbb dokumentumait követi, azt hiszem, ez vezet bennünket. A haza szeretetének ez a belső egyensúlya, amely egyetlen hibánk előtt sem

akar megtorpanni. És a mai hibáink előtt se torpanjunk meg! De ugyanakkor felmutatja ez a hazaszeretet mindazt az értéket, amit a múlt és a jelen akar átadni a jövőnek és az egész magyar nép számára.

Erről a kérdésről ennyit szerettem volna szólni. A honismereti mozgalom, ahogyan az egész Hazafias Népfront munkája, semminő nemzeti gőgöt, semmiféle nacionalista kizárólagosságot vagy gyűlölködést nem hirdet, hanem az öntudatos szocialista hazafiság és hazaszeretet társadalmi méretű megerősítését, tudatosítását kívánja szolgálni.

Végül hadd szóljak néhány szót még a mi szocialista hazafiságunkkal kapcsolatban egy témáról. Mi valóban nem szólamként emlegetjük a hazaszeretetünket, internacionalista meggyőződésünk mellett. Mi valóban úgy érezzük, hogy a hazaszeretet és az internacionalista meggyőződés és öntudatos magatartás egymástól elválhatatlan és elválaszthatatlan fogalmak. És különösen egy olyan nemzet történetében, mint a miénk.

IV. Béla — bocsánatot kérek, hogy társaságunkban levő kitűnő középkori történész előtt belekuktálok a szakmájába — volt az, aki világosan megírta a pápához intézett levelében, hogy magára hagyták a magyarságot Európa összes urai és mindenki, aki segíthetett volna, a pápától kezdve végig. Hogy egyedül maradt a magyarság a tatárdúlással és a nemzeti létet alapjaiban fenyegető háborúval, pusztítással szemben. De ugyanez a magányosság-érzés, ugyanez a magára hagyatottsági érzés, ez a tragikus szemlélet volt *Zrínyi Miklós* magatartása mögött is, amit hiába akartak kisajátítani a nyilasok az „Egyedül vagyunk”-jukkal. Bárcsak egyedül lettek volna! Másodmagukkal, a hitleristákkal együtt! Nos, clég az, hogy *Zrínyi* mellett *Rákóczi Ferenc*nek éppen úgy át kellett élnie, hogy mind az orosz cári birodalom, mind XIV. Lajos udvara teljesen mellékesnek tartotta mindazt, ami magyar ügy, ha csak nem segített nekik valamit a Habsburg-birodalommal kapcsolatban kellemetlenkedni álltalunk.

Maga *Rákóczi Ferenc* is éppen úgy magára maradt, ahogyan *Kossuth Lajos*, a magyar szabadságharc magára maradt. *Petőfi*-vers szól arról a magyarról, aki egyedül áll, néha viharban is, s látni kellett, ahogyan magára maradt. *Vörösmarty* — még *Petőfi* mellett is — egyik nevezetes versében megírja, hogy „testvértelen ága nemének”. Ez az érzés költőinkben — *Ady Endréig* vezethetően — történetfilozófusainkban, történetészeinkben is benne volt. Tragédiája volt a Tanácsköztársaságnak, hogy abban az időben a Szovjetunió nem segíthetett neki az intervenció háború poklából, országhatárokkal ténylegesen elválasztva, a magyar népnek.

Ez a magára hagyatottsági érzés és ez a tragikus történetfilozófiai szemlélet a felszabadulás óta szűnt meg. Azóta érezhetjük valóban, hogy a Szovjetunió léte, segítsége, felszabadító harcai és a kialakuló szocialista közösség és a nemzetközi munkásmozgalom harcai megmutatták, hogy végre nem vagyunk egyedül. Ezeket az érzéseinket a hazafiúi érdekeinkkel együtt kell látnunk. Jó lenne, ha ez az egész internacionalista politikában, a haladó nemzetközi politikai mozgalmak politikájában is benne lenne; amint azt nem egy szovjet nyilatkozat hangsúlyozza, hogy a munkásmozgalom nemzetközi egysége, a szocialista országok nemzetközi egysége és szolidaritása milyen hatalmas, világmozdító erő. A mi hazaszeretetünknek, ennek a szocialista hazafiságunknak új és a korábbinál sokkal mélyebb, gazdagabb tartalmat ad.

Mi a honismereti mozgalmunkat ebben a szellemben kívánjuk működtetni, ebben a szellemben végezzük munkánkat. És nem véletlen, hogy az utóbbi években a nemzetiségi honismereti mozgalomra is a korábbinál nagyobb hangsúlyt vetünk. Ez a mostani konferenciánk felszólalásaiból is — mind tegnap *Mándics* elvtárséból, mind a mai napon elhangzott felszólalásokból is — kiviláglik. Úgy gondolom, hogy valóban ezt a munkát is segítenünk kell, mert így kerek, így egységes egész a mi honismereti munkánk, ami — meggyőződésem — nemcsak különböző történeti, társadalmi tudományokat segíti, de a Hazafias Népfront politikai munkájának, a népfrengmozgalom hazafias öntudatot erősítő tevékenységének is politikai fegyvertársa, munkása.

Igy kell a jövőben is végeznie a munkáját a honismereti mozgalomnak, azért, hogy egy újabb öt év múlva beszámolhasson mindazon eredményről, amivel kijavítottuk egynémely hibánkat, amivel egységesebbé tettük a munkánkat. És ha ez így folytatódik, valóban büszkék lehetünk erre a munkára.

Mégegyszer köszönöm a mozgalom minden egyes munkásának az eddigi tevékenységét, nemcsak kiemelve néhány nevet, de mindnyájatoknak, akik itt vagytok ebben a vezérkarban, s mindenkinek, aki otthon dolgozik; az úttörőcsoportoktól kezdve a szocialista brigádokig, az öreg emlékező munkástól a nehéz kezű, de mégis emlékiró parasztokig, a különböző pályázaton részt vevőkig, mindenkinek-mindenkinek köszönetet mondok, és kérem, adjátok át megyénként és vidékenként ezt a köszönetünket az egész konferencia és a Hazafias Népfront elnöksége nevében is.

JUBILEUMI KITÜNTETÉSEK

A honismereti mozgalom 15. évfordulója alkalmából a kulturális miniszter kitüntetések adományozott a honismereti mozgalom kiváló képviselőinek, munkásainak. A kitüntetések *Garamvölgyi József* kulturális miniszterhelyettes adta át a II. Országos Honismereti Konferencia első napján.

A *Szocialista Kultúráért* kitüntetést kapta:

Bárdosi Balázs, általános iskolai igazgató, Ólbó — *Birkás János*, főiskolai adjunktus, Bp. — *Egey Tibor*, levéltárigazgató-helyettes, Bp. — *Néhai Fülöp István*, HNF nyugalmazott járási titkára, Zalaegerszeg (pusztumusz kitüntetés) — *Glöckner Jánosné*, általános iskolai igazgatóhelyettes, Mórág — *Dr. Hársfalvi Péter*, főigazgatóhelyettes, Nyíregyháza — *Dr. Gyarmathy Zsigmond*, levéltárigazgató, Nyíregyháza — *Győri János*, tanár, Jászkisér — *Horváth József*, községi tanácselnök, Jánossomorja — *Dr. Király Lajos*, főiskolai docens, Kaposvár — *Dr. Kuczy Károly*, gimnáziumi igazgatóhelyettes, Foktó — *Mazán Mátyás*, boltvezető, Békéscsaba — *Dr. Nyíri Antal*, egyetemi tanár, Szeged — *Pap Miklós*, múzeumvezető, Tokaj — *Rácz István*, JH elnökhelyettes, Pápa — *Reuter Camilló*, természetvédelmi főfelügyelő, Pécs — *Szabó Ottóné*, tanár, Székesfehérvár — *Tóth Ferenc*, főiskolai osztályvezető, Debrecen — *Turi Róbert*, gimnáziumi tanár, Kisbér — *Vaska Miklós*, általános iskolai igazgató, Nova — *Dr. Zielbauer György*, főelőadó, Kétegyháza.

Miniszeri dícséretben részesült:

Beloricz Károly, HNF politikai munkatárs, Győr — *Bódi István*, általános iskolai tanár, Hosszúpályi — *Dobosy László*, nyugalmazott iskolaigazgató, Ózd — *Falussy József*, gazdasági ügyintéző, Berhida — *Gyürki Tibor*, tanító, Galgaguta — *Kiss József*, nyugalmazott iskolaigazgató, Kutas — *Lenecs Gábor*, osztályvezető, Cegléd — *Dr. Nagy József*, főigazgató-helyettes, Eger — *Neográdi László*, nyugdíjas, Bp. — *Princz Oszkár*, HNF járási főelőadó, Szombathely — *Smuta Kálmánné*, JH főelőadó, Kunszentmárton — *Tóth Jánosné*, általános iskolai igazgatóhelyettes, Szentés.